

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmínky pro řešení sporu prostřednictvím Med-Arb

Med-Arb je hybridní metoda alternativního (mimosoudního) řešení sporů, která kombinuje prvky mediace a arbitráže. Výhodou Med-Arb je, že kombinuje nejvýznamnější pozitiva mediace s nejvýznamnějšími pozitivy rozhodčího řízení. Ačkoliv se jedná o metodu, která je poměrně flexibilní a připouští řadu variant, k tomu, aby ji bylo možné použít k řešení sporu, je nutné splnit určité podmínky. Cílem příspěvku je představit podmínky pro řešení sporu prostřednictvím Med-Arb, a to především z pohledu českého právního řádu.

Podmínkou pro řešení sporu prostřednictvím metody Med-Arb je ujednání stran o tom, že chtějí, aby byl spor řešen prostřednictvím Med-Arb namísto soudní cesty. K tomu se využívá buď samostatná smlouva, ve které je řešení sporů sjednáno, anebo doložka, která je součástí hlavní smlouvy (např. kupní smlouvy, smlouvy o dílo apod.), kterou mezi sebou strany uzavírají. Dohoda o řešení sporu musí být v každém případě uzavřena ještě dříve, než je proces Med-Arb započat. Někdy je uzavírána již společně s hlavní smlouvou pro případ, že ke sporu dojde (tzv. preventivně), jindy je možné se o postupu řešení sporu dohodnout až v momentě, kdy spor mezi stranami vznikl (limitem tohoto postupu však v praxi je, že ve chvíli, kdy je mezi stranami již spor, obvykle je dohoda o čemkoliv obtížně dosažitelná, je tedy vhodnější ujednat řešení sporu prostřednictvím Med-Arb již preventivně při uzavírání smlouvy, ze které spor plyne). Pokud je původ sporu mimo smluvní závazky, je samozřejmě možné dohodnout se za podmínek, za kterých lze řešit spor v mediaci a rozhodčím řízení, rovněž o řešení prostřednictvím metody Med-Arb, jak ovšem již bylo uvedeno. V rámci ujednání o tom, že spor stran bude řešen prostřednictvím Med-Arb je pak potřeba, aby si strany ujednaly i podmínky samotného procesu. Obvykle je také vyžadováno, aby písemně souhlasily s tím, že výsledek procesu Med-Arb bude právně závazný.^[1] Zde je třeba dbát na to, aby byly splněny požadavky právního řádu, podle kterého se dohoda o tom, že bude věc řešena prostřednictvím Med-Arb, uzavírá, protože jednotlivé právní řády opět mohou mít požadavky trochu odlišné.

Například v České republice je v případě, že je mediace řešena zapsaným mediátorem dle zákona č. [202/2012](#) Sb., o mediaci, vyžadováno, aby smlouva o provedení mediace byla uzavřena v písemné formě a obsahovala označení stran sporu, jméno, příjmení a místo podnikání (sídlo) mediátora, který mediaci vede, specifikaci konfliktu, který je předmětem mediace a výši odměny mediátora, popř. způsob, jakým bude tato odměna určena, pokud vyžaduje mediátor zálohu, rovněž ujednání o záloze a její výši. Dále musí obsahovat rovněž vymezení doby, po kterou má mediace probíhat, popř. informaci o tom, že mediace bude probíhat po dobu neurčitou.^[2] Zároveň je možné v rámci hlavní smlouvy, ze které může vzniknout konflikt, uzavřít tzv. mediační doložku, jejímž prostřednictvím se strany pro případ, že se dostanou do konfliktu, zavazují využít mediaci jako způsob řešení sporu. Podobně může fungovat i samostatná smlouva o řešení sporů mezi stranami prostřednictvím mediace.^[3]

Rovněž zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, vyžaduje, aby rozhodčí doložka, popř. rozhodčí smlouva, na jejímž základě má být spor rozhodován v rámci arbitráže, měla určité náležitosti. Stanoví totiž, že „rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob,

kteřé rozhodčí smlouvu sjednaly.“[4] Při řešení sporu v rámci Med-Arb je nutné splnit podmínky dle zákona o mediaci i podmínky dle zákona o rozhodčím řízení kumulativně.

Dále nelze v souvislosti s podmínkami pro řešení sporu v rámci Med-Arb opomenout skutečnost, že se musí jednat o spory, které legislativa umožňuje řešit jak prostřednictvím mediace, tak prostřednictvím rozhodčího řízení (musí tedy být splněna podmínka arbitrability sporu). Kupříkladu dle českého práva je možné prostřednictvím mediace řešit prakticky jakékoliv spory a konflikty v oblasti civilního práva.[5] Oproti tomu řešení sporů v rozhodčím řízení je v českém právním řádu omezeno na majetkové spory, přičemž se nesmí jednat o spory ze smluv uzavřených mezi podnikatelem na straně jedné a spotřebitelem na straně druhé (tzv. spotřebitelské spory), dále jsou z rozhodování v rozhodčím řízení vyloučeny spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí a rovněž incidenční spory. Podmínkou pro projednání sporu v rozhodčím řízení je skutečnost, že by jinak k jejich „projednání a rozhodnutí byla dána pravomoc soudu“.[6] Dále se jedná o spory, o nichž to stanoví zvláštní zákon. Podmínkou je rovněž uzavření rozhodčí smlouvy,[7] o které již bylo pojednáno výše. Opět je při řešení sporu prostřednictvím Med-Arb nutné splnit kumulativně všechny podmínky vyžadované pro mediaci i pro rozhodčí řízení. Tím je do jisté míry omezen okruh sporů, které lze prostřednictvím Med-Arb řešit.

Závěr

Závěrem je možné říci, že v případě, kdy se strany dohodnou pouze na řešení sporu prostřednictvím mediace, je za podmínky splnění arbitrability možné na základě další dohody stran přistoupit k rozhodnutí věci prostřednictvím arbitráže, pokud se v mediaci nepodaří dosáhnout dohody. V případě, kdy si strany ujednaly řešení sporu prostřednictvím rozhodčího řízení, mají i tak možnost v situaci, kdy již vznikl spor, na základě další dohody přistoupit k mediaci.[8] Nicméně realita je taková, že ne vždy se v situaci, kdy zde již existuje nějaký spor, daří dosáhnout dohody o tom, jak jej řešit, pokud tato dohoda nebyla uzavřena před vznikem sporu. Je tedy vhodné spíše ujednat preventivně přímo řešení sporu prostřednictvím Med-Arb, pokud toto řešení strany vnímají jako účelné a pro svůj potenciální spor vhodné.

JUDr. PhDr. Melinda Vrajíková, LL.M., MBA

[1] What is Med-Arb? - PON - Program on Negotiation at Harvard Law School. PON - Program on Negotiation at Harvard Law School [online]. Copyright © 2009 [cit. 22.06.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

[2] GRYGAR, Jiří. Zákon o mediaci a související předpisy: s komentářem a vzory podle stavu k 1. 1. 2014 v návaznosti na nový občanský zákoník a novou úpravu procesních předpisů. Praha: Leges, 2014. Komentátor. ISBN 978-80-7502-009-3, s. 22-23.

[3] ORBESOVÁ, Bronislava. Mediační doložka | epravo.cz. EPRAVO.CZ - Váš průvodce právem - Sběrka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 2014 [cit. 22.06.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

[4] Zákon č. [216/1994](#) Sb. o rozhodčím řízení. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2023 [cit. 25.06.2023].

[5] Zákon č. [202/2012](#) Sb. o mediaci. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2023 [cit. 25.06.2023].

[6] Zákon č. [216/1994](#) Sb. o rozhodčím řízení. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2023 [cit. 25.06.2023].

[7] BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-342-7, s. 107.

[8] PHILLIPS, Gerald F. Same-neutral med-arb: What does the future hold?. Resolve Mediation Services | Blending Litigation Skills With a Facilitative Approach [online]. Copyright © 2009 [cit. 22.06.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná řešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)